

novičke

december 2007

	3	NOVOLETNO VOŠČILO
<i>PUM</i> - prvak med evropskimi programi socialne politike * Zlato jabolko kakovosti projektu ACS	4-8	DOMAČE NOVIČKE
<i>TVU</i> na Osnovni šoli Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica	9-11	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2007
Izzivi v izobraževanju odraslih v Bocvani in v Sloveniji * Predstavitev projekta, ki smo ga končali v novembru	12-18	MEDNARODNO SODELOVANJE
Svetovanci/svetovanke svetovalnih središč in razmislek o kakovosti	19-20	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na delavnico <i>Kako postanem kritični medijski uporabnik</i> * Vabilo na petkovo srečanje	21-23	PRIPRAVLJAMO
	24-26	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo zboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju, ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- opis razvojnih, raziskovalnih in drugih programov in projektov;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novosti v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov, didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
- novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske prispevke.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za poglobitev stikov z našimi partnerji v tujini izdajamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku. Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah). Novičke pošiljamo brezplačno.

Novičke ureja in izdaja ACS.

Odgovorni osebi sta mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja promocijskega in informacijskega središča, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Jezikovni pregled: Alenka Juvan

Oblikovanje: Lina design

Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

Naslov uredništva: Andragoški center Slovenije, ·martinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5842 550, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/index.cgi?m=51&id=93>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 2.140 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

NOVOLETNO VOŠČILO

Špoštovani prijatelji,

v letu, ki se posavlja, smo spoznali evro, pripravljali smo se na začetek nove finančne perspektive in na predsedovanje Evropski uniji.

Na Andragoškem centru Slovenije smo posvetili posebno pozornost poročilu o uresničevanju Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih za leti 2005 in 2006 ter poročali o svojem 15-letnem delu v slovenskem in mednarodnem prostoru. Dreoblikovali smo svojo notranjo podobo, prenovili tudi svoje spletne strani in upamo, da bomo kos izzivom sodobne družbe in da bomo našli ustrezne odgovore na vprašanja, ki se zastavljajo.

Za svoje delo smo prejeli tudi nekaj priznanj! še posebej smo ponosni na evropsko priznanje za program DUM, ki je prejel naziv Evropski regionalni šampion na področju socialne politike, ki ga podelujeta revija Regional Review v sodelovanju z Evropskim odborom regij (Committee of the Regions). Veseli smo seveda tudi zlatega jabolka kakovosti za projekt Šamoevalvacija in kakovost v poklicnem in strokovnem izobraževanju odraslih!

Za nami je res izjemno bogato in razgibano leto. In prav takšnega si želimo tudi v prihodnje!

Načrtujemo pregledati programe izobraževanja odraslih, ki smo jih pripravili v minulih letih, ter jih posodobiti; utreti nove poti na področju učenja starejših odraslih; poiskati sistemske rešitve za nekatere dolgoletne projekte; pripraviti strokovne podlage za osnutek zakona o izobraževanju odraslih ter preučiti uresničevanje 4. člena tega zakona v praksi. Āaka nas tudi nekaj nalog, povezanih s predsedovanjem naše države Evropski uniji, kar je za vse nas velika čast, pa tudi odgovornost. Ševeda pa ostaja tudi v prihodnje naša temeljna naloga – nuditi strokovno podporo izvajalcem programov izobraževanja odraslih – in želimo jo opraviti kar najbolje.

Naj bo 2008 izjemno leto za vse vas – v sprejemanju modrih odločitev, po bogatih sadovih, pa tudi v uresničevanju poslovnih želja – v dobro vseh, ki vas obkrožajo. Naj vas spremljata lepota in radost prazničnih dni vse leto, sreča in zdravje naj bosta vaša zvesta sopotnika, odprtost za dialog, še posebej med kulturami, pa plemeniti vsakdanje življenje in delo.

dr. Slavica Černoša, v. d. direktorice ACŠ

DOMAČE NOVIČKE

Na slovesnosti v Bruslju tudi predstavnica ACS **PUM – prvak med evropskimi programi socialne politike**

»Ta program je uspešen zaradi izvirnih pristopov, ki temeljijo na upoštevanju dejanskih interesov in zmožnosti udeležencev. V programu je vsakdo neposredno vključen v načrtovanje nalog in odgovornosti, ki jih prevzema ... Delo v programu PUM je utemeljeno na projektnem učenju, ki zahteva dejavno udeležbo, kar pomaga mladim ljudem prepoznavati njihove interese in poklicna nagnjenja, ki se pozneje največkrat izrazijo z udeleženčevu vključitvijo v formalno izobraževanje ali z zaposlitvijo.«

(Iz utemeljitve predloga za podelitev, Shortlist Brochure, str. 12)

V torek, 27. novembra 2007, je program *Projektno učenje za mlajše odrasle – PUM* dobil priznanje zmagovalcem evropskih regij med programi socialne politike (European Regional Champions Awards 2007¹). Priznanja so bila letos podeljena prvič, podeljuje pa jih Odbor regij (Committee of the Regions) v sodelovanju z revijo *The Parliament Regional Review – Shortlist Brochure*, da bi osvetlil in proslavil najboljše zamisli, inovacije in primere dobre prakse socialne politike v regijah Evropske unije.

Na slovesnosti v Bruslju so bili torej predstavljeni prvaki med programi in projekti s področja socialne politike, energije, varovanja okolja, transporta, komunikacij, kulture, zaposlovanja, enakih možnosti, inovacij ter pomorstva, ki so tako postavljeni za zgled vsem regijam. Uspešni predlagatelj slovenskega programa *PUM* za priznanje na področju socialne politike je bil gospod *Gorazd Jenko*, sekretar v Službi vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Priznanje je prevzela soavtorica programa in voditeljica usposabljanja mentorjev v programu *PUM*, *Natalija Žalec*.

Opredelitev programa PUM in kratka zgodovina njegovega razvoja

Projektno učenje za mlajše odrasle – PUM je javno veljavni program neformalnega izobraževanja², ki ga je potrdil Strokovni svet za izobraževanje odraslih in je bil formalno vpeljan z odredbo ministra za šolstvo in šport v letu 1999. Namenjen je mlajšim brezposelnim v starosti od 15 do 25 let. Je eden prvih razvojnih projektov, ki jih je razvil Andragoški center Slovenije. Osnovna zamisel programa – koncept projektne

¹Več o priznanjih na spletni strani <http://www.regionalreview.eu/>.

²Glej spletno stran <http://programoteka.acs.si/PDF/PUM.pdf>.

učenja, ki poteka v tesnem sodelovanju z lokalnim okoljem – je bila pripravljena že leta 1993 (*Natalija Žalec*). Po poskusni izvedbi in opravljeni evalvaciji je bil program v letu 1998/1999 dopolnjen, predvsem glede organiziranja učenja in skupinske dinamike (*dr. Albert Mrgole, Natalija Žalec*).

Zdaj je delo v programu *PUM* povezano s produkcijskim projektним učenjem, le-to naj bi mladim pomagalo pri razvijanju kompetenc, ki jih potrebujejo pri zaposlovanju, za pripravo zbirne mape dosežkov (portfolija oz. e-portfolija) in osebnega izobraževalnega načrta, kar mladim olajša načrtovanje učenja, beleženje in izkazovanje učnih dosežkov ter učnih izkušenj. Mentorji morajo biti za delo v programu *PUM* posebej usposobljeni. Za usposabljanje (200 ur) skrbi Andragoški center, ki je program tudi zasnoval.

Temeljni namen programa in cilji

Program je bil zasnovan z namenom, da mladim, ki so brez izobrazbe, poklica in zaposlitve, pomaga pri preseganju socialne osamelosti in jih spodbudi k nadaljevanju šolanja, kjer pa to ni mogoče, spodbuja pridobivanje veščin, ki olajšajo pot do zaposlitve. S pomočjo mentorjev mladi rešujejo tudi težave, ki so pripomogle k temu, da so opustili šolanje (odnosi v družini, slaba samopodoba, odvisnosti, socialne stiske ...). Temeljni cilji programa so: spodbuditi osebno rast, preseči socialno izključenost, omogočiti splošno izobraževanje ter oblikovanje poklicne, socialne in kulturne identitete. Vključenost v program traja praviloma eno leto. V tem času mladi spoznavajo različne poklice in izobraževalne programe, ob tem pa skozi projektno delo odkrivajo svoje interese. S sadovi projektne dela se mladi predstavijo tudi javnosti – marsikdo prvič v pozitivni luči, s tem pa krepijo občutek lastne vrednosti, zmožnosti in samopodobe v celoti.

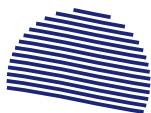
Program je brezplačen. Udeleženci se vanj vključijo po posvetu z mentorjem *PUM* ali po pogovoru s strokovnjakom drugih ustanov (svetovalci Zavoda za zaposlovanje, šolski svetovalni delavci, socialni delavci centrov za socialno delo). Mnogi pridejo tudi na priporočilo vrstnikov ali pa jih v program napotijo starši. Udeležba v programu je prostovoljna. Vključenost v program lahko traja od treh mesecev do enega leta. Dolžina posamezne vključitve je odvisna od potreb udeleženca oz. od tega, kako udeleženec dosega postavljene cilje. Brezposelnim pripadajo tudi pravice, skladne s pogodbo, ki jo sklene z Zavodom za zaposlovanje. Sicer pa kar 75 % potrebnih sredstev za izvedbo programa prispeva Ministrstvo za šolstvo in šport (MŠŠ). V šolskem letu 2006/2007 je bilo za izobraževanje po tem programu namenjenih 1,03 milijona EUR, poleg tega pa so bile štiri skupine *PUM* lani financirane iz Evropskih socialnih skladov, vendar so morale po izteku pogodbe (ostale so brez sredstev) program opustiti (RIC Novo mesto, LU Škofja Loka, *PUM* Ljubljana, PRC Tolmin). Program *PUM* je v letu 2007 izvajalo osem organizacij: Andragoški zavod – LU Maribor, Javni zavod MOCISS, Slovenj Gradec, Izobraževalni center Memory, Koper, Ljudska univerza Ajdovščina, Ljudska univerza

Murska Sobota, Ljudska univerza Radovljica, Zavod Salesianum, PUM Celje in TIN Ljubljana. Za nemoteno delovanje programa bi morale svoj delež sredstev prispevati tudi lokalne skupnosti, poleg tega pa bi morali zagotoviti enakomerno zastopanost programa v vseh regijah. Da bi bilo vključevanje omogočeno mladim po vsej državi, bi moralo *PUM* izvajati vsaj 14 izobraževalnih središč. Potrebovali bi ga še v Zasavju in Posavju, Beli krajini, zaradi slabih prometnih povezav še enega v Prekmurju, v Prlekiji, pa tudi v Postojni in Velenju.

Rezultati programa

Po evalvacijski študiji z naslovom *Evalvacija socialnointegracijske vloge programa Projektno učenje za mlajše odrasle*³, ki jo je v letih 2000–2002 za MŠŠ opravila Filozofska fakulteta, se je izkazalo, da dve tretjini udeležencev izpolnjuje zastavljene cilje programa: 40,4 % jih v enem letu ali nekoliko pozneje nadaljuje šolanje, 23,7 % se jih zaposli za določen ali nedoločen čas. Približno 21 % ostaja brezposelnih, za 7 % udeležencev pa ni bilo moč pridobiti podatkov. Študija je pokazala, da so učinki programa dolgotrajni. Zajela je 80 % vseh mladih, ki so se v program vključili od leta 1998. Kar dve tretjini vprašanih je izrazilo željo ali namero nadaljevati z izobraževanjem (33 % redno, 33 % ob delu).

Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si) in
Natalija žalec (natalija.zalec@acs.si), ACS

Najboljši v projektih mobilnosti Zlato jabolko kakovosti projektu ACS

V stanovski dvorani Ljubljanskega gradu je bila v sredo, 28. novembra 2007, slovesnost, na kateri so bila podeljena letošnja priznanja za kakovost v projektih mobilnosti, ki so bili izvedeni v letu 2005. Priznanja se podeljujejo v treh kategorijah: dijaki, študentje oziroma mladi delavci ter mentorji oziroma mentorji jezika. Kriteriji kakovosti za projekte mobilnosti so: upravičenost projekta, rezultati projekta, vodenje ter trajnost projekta. Jabolka kakovosti sta podeljevali *mag. Majda Širok*, direktorica Centra za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja Republike

³Andreja Dobrovoljc et al.: Evalvacija socialnointegracijske vloge programa Projektno učenje za mlajše odrasle. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 2003

Slovenije – CMEPIUS, ter *dr. Alenka Šverc*, državna sekretarka na Ministrstvu za šolstvo in šport.

V kategoriji **dijaki** so priznanja prejeli:

- dijaki **Srednje šole Srečka Kosovela Sežana**, s koordinatorico *Suzano Skočir*, za projekt *Skupaj smo na konju* (zlato jabolko kakovosti);
- dijaki **Srednje strokovne in poklicne šole Celje**, s koordinatorico *Marijo Pristovnik*, za projekt *Odnos med stranko in frizerjem/-ko oziroma kozmetičarjem/-ko* (srebrno jabolko kakovosti);
- dijaki **Srednje šole tehniških strok Šiška**, s koordinatorico *Darinko Martinčič Zalokar*, za projekt *Alternativni viri energije* (bronasto jabolko kakovosti).

V kategoriji **študentje/mladi delavci** so bila priznanja podeljena:

- študentom in mladim diplomantom **Univerze v Mariboru**, s koordinatorico *Anito Kodba*, za projekta *Euroskills 3* ter *Euroskills 3 za študente 2* (zlato jabolko kakovosti);
- študentom **Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani**, s koordinatorico *dr. Darjo Zaviršek*, za projekt *Prilagajanje evropskemu sistemu izobraževanja – mednarodni doktorski študij socialnega dela* (srebrno jabolko kakovosti);
- študentom **Višje strokovne šole za gostinstvo in turizem Maribor**, s koordinatorico *mag. Tanjo Lešnik Štuhec*, za projekt *Z roko v roki* (jabolko kakovosti).

V kategoriji **mentorji/mentorji jezika** so jabolka kakovosti prejeli:

- **Andragoški center Slovenije** za projekt *Samoevalvacija in kakovost v poklicnem in strokovnem izobraževanju odraslih* (zlato jabolko kakovosti). Projekt je koordinirala *mag. Tanja Možina*, soustvarjalo pa ga je 20 članov skupin za kakovost iz srednjih šol, ljudskih univerz in zasebnih izobraževalnih organizacij, ki so se usposabljali na Finskem. V utemeljitvi beremo, da je »projekt ustrezal temeljnim kriterijem kakovosti v programih mobilnosti, poleg tega je mobilnost zelo dobro vključeval v strategijo organizacije, organizacija pa je bila učinkovito povezana z zaledjem na lokalni in regionalni ravni. Dobro je bilo poskrbljeno za promocijo projekta, izdelana pa so bila tudi orodja za merjenje kakovosti, ki zagotavljajo trajnost in razvoj projekta.«
- učitelji **Višje strokovne šole za gostinstvo in turizem Maribor**, s koordinatorico *mag. Tanjo Lešnik Štuhec*, za projekt *Pivski misleci* (srebrno jabolko kakovosti);
- učitelji **Srednje poklicne in strokovne šole Bežigrad**, s koordinatorjem *Nikolajem Lipičem*, za projekt *Usposabljanje učiteljev v programu avtoserviser* (bronasto jabolko kakovosti).

Na isti slovesnosti so bile prvokrat podeljene tudi Evropske listine kakovosti za najboljše decentralizirane projekte v *programih Comenius, Grundtvig in Erasmus*. Listine je podelil državni sekretar v Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, *dr. Dušan Lesjak*.

O projektu ACS, ki si je prislužil zlato priznanje

V projekt *Samoevalvacija* in kakovost v poklicnem in strokovnem izobraževanju odraslih sta bili v okviru *programa Leonardo da Vinci Mobility* vključeni Slovenija in Finska. Nosilec projekta je bil Andragoški center Slovenije, finski partner in gostitelj pa Salpaus Further Education. Udeleženci so izhajali iz slovenskih izobraževalnih organizacij, ki izvajajo programe za odrasle in so (bili v letih 2003–2004) vključeni v projekt *Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – POKI*. Iz tega projekta so izhajali tudi cilji študijskega obiska. Predvsem so želeli skupini 20 udeležencev, ki v svojih organizacijah izvajajo samoevalvacijo, omogočiti, da preučijo finski pristop k zagotavljanju kakovosti in si pridobijo mednarodne izkušnje za izvajanje postopkov samoevalvacije.

Postavljeni cilji izmenjave so bili uspešno doseženi:

- udeleženci so se seznanili s koncepti, pristopi in prednostnimi področji presojanja in razvoja kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih na Finskem;
- preučevali so porazdelitve odgovornosti, ki jih imajo različne ustanove na državni in lokalni ravni pri presojanju in razvijanju kakovosti, ter uveljavljene samoevalvacijske modele;
- spoznavali so vsebine in načine usposabljanja strokovnih delavcev, ki opravljajo samoevalvacijo, ob tem pa tudi koncept nacionalnih evalvacij izobraževalnega sistema ter motivacijske prijeme, ki jih uporabljajo za spodbujanje vlaganj v kakovost.

Ugotovili so lahko, da se tudi na Finskem izobraževalne organizacije srečujejo s težavami pri notranjem in zunanjem presojanju kakovosti, in spoznali, kako te težave premagujejo. Vse to jim zdaj omogoča kakovostnejše in samozavestnejše delovanje v domačih logih. Opogumilo pa jih je tudi za nadaljnje medkulturne stike in izmenjavo izkušenj s sorodnimi organizacijami v tujini.

Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2007

Možnosti v izobraževanju

TVU na Osnovni šoli Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica

Na Osnovni šoli Dragotina Ketteja že četrto leto sodelujemo v dejavnostih ob *Tednu vseživljenjskega učenja - TVU*. Kot vsako leto doslej smo upoštevali tematsko usmerjenost festivala učenja, tako da so se letošnje dejavnosti navezovali na Evropsko leto enakih možnosti za vse. Rdeča nit pa je bilo raziskovanje možnosti v izobraževanju.

Skupina strokovnih delavcev, ki je snovala najrazličnejše dejavnosti, se je še posebej trudila za celostno (notranje povezano) podobo *TVU*. Za izvedbo je navdušila učence vseh starosti, ki so s svojimi zamisljivimi sooblikovali naš šolski vsakdanjik v oktobru.

Izobraževalne možnosti smo raziskovali po načelu od bližnjega k daljnemu. Ugotavljali smo razlike glede vključenosti v organizirano preživljanje prostega časa med mestnimi in vaškimi otroki (dejavnosti, ki jih organizira šola in zunanje ustanove). Devetošolci so izpolnjevali anketo o izbiri srednje šole z naslovom *Med željami in možnostmi*. V projekt smo vključili tudi učence tujce, saj nas je zanimal njihov pogled na možnosti v izobraževanju. Ob tem se nam je zdelo vredno spoznati tudi njihov jezik in kulturo. Naša nekdanja učenka, ki je bila poleti v Angoli, je otrokom predstavila, kakšne možnosti za učenje imajo tamkajšnji otroci.

S takšnim konceptom nam je uspelo povezati več projektov, pri katerih šola sodeluje:

- *Medkulturno sodelovanje,*
- inovacijski projekt *Učenci tujci,*
- *Otroški parlament - zabava in prosti čas mladih.*

V prispevku omenjamo le nekaj najpomembnejših ugotovitev.

V interesne dejavnosti v organizaciji šole je bilo v preteklem šolskem letu vključenih 55 % mestnih ter 45 % vaških otrok. Med najbolj obiskanimi so bili Kettejeva bralna značka, otroški pevski zbor, knjigobube in literarno ustvarjanje. Pri dejavnostih, ki so potekale takoj po pouku, je bil delež vaških in mestnih otrok izenačen, medtem ko so popoldanske dejavnosti obiskovali zlasti Bistričani.

Učenci 2. in 3. triletja so s pomočjo vprašalnika razmišljali o možnostih kulturno-umetniškega udejstvovanja in organiziranega preživljanja prostega časa v našem kraju. Primerjali so možnosti vaških in mestnih otrok. In kaj so ugotovili?

Vaški otroci najpogosteje obiskujejo verouk, glasbeno šolo, pevski zbor in športne dejavnosti. Tudi v Ilirski Bistrici veliko otrok obiskuje verouk, vendar manj kot na vasi. Na drugem mestu so različne športne dejavnosti, sledijo glasbena šola, pevski zbor ter različni krožki. Več je mestnih otrok, ki niso vključeni v nobeno dejavnost. Ponudba dejavnosti se tako vaškim kot tudi mestnim otrokom zdi dovolj pestra. Kljub temu bi si oboji želeli več športnih dejavnosti (težave zaradi prevoza), poudarjajo potrebo po bazenu in opozarjajo na previsoke cene plesnih šol. Še posebej mlajši učenci bi želeli obiskovati računalniški krožek.

Devetošolci so se v okviru poklicne orientacije spraševali, kakšne so njihove možnosti za nadaljevanje izobraževalne poti. Izmed množice srednješolskih programov so izbrali le osem različnih. Štirje učenci se nameravajo vpisati v 3-letne programe, vsi drugi pa bodo obiskovali 4-letne srednje šole. Med njimi bo kar 18 gimnazijcev.

Večina bodočih dijakov bo živela doma, le sedem jih namerava stanovati v dijaškem domu.

Devetošolci se sprašujejo, kakšen bi bil izbor, če ne bi živeli na obrobju Slovenije. Bi bil nabor srednjih šol širši, bolj raznolik? Bi bila izbira drugačna? Rezultati ankete so pokazali, da se kar pri šestih učencih poklicna namera ne ujema z željo. Kot ovire pri odločanju za zeleno šolo so učenci poudarili zlasti oddaljenost šole od doma, težave v zvezi s prevozom ter finančno stanje družine.

Učencev, katerih materni jezik ni slovenski, je na naši šoli za velik oddelek. Obiskujejo vse razrede, od 1. do 9. V prispevku so nam predstavili svojo izobraževalno pot pred prihodom na našo šolo. V svojem maternem jeziku so razkrili delček svoje kulture.

19. oktobra 2007 smo se na **sklepni prireditvi** seznanili z izsledki omenjenih raziskav, prisluhnili govoric in pesmi učencev, ki prihajajo iz drugih držav, ter predstaviti življenja in izobraževanja angolskih otrok. Le-to je sodeč po multimedijški predstavitvi še kako drugačno od našega.

Na šoli smo pripravili tudi **razstavo**. Mlajši učenci so v različnih tehnikah risali na temo moj prosti čas, starejši pa so grafično prikazali rezultate raziskav. Učenci tujci so za razstavo prinesli nekaj učbenikov in zvezkov, ki so jih uporabljali v šoli, pa tudi druge predmete, ki so značilni za njihovo domovino.

Prireditve, ki je potekala v dveh izvedbah, so si ogledali vsi učenci naše šole, vsi starši učencev tujcev, nekaj staršev slovenskih učencev, predstavniki lokalne skupnosti z županom ter vsi strokovni delavci šole.

Za vse, ki so pri njej sodelovali, ali so si jo ogledali, je pomenila posebno doživetje. Za učence tujce je predstavljal nastop enega izmed korakov k enakopravnejšim izobraževalnim in življenjskim možnostim. Za vse nas pa je bila prireditev vir novih spoznanj ter posebna priložnost vseživljenjskega učenja.

Alenka Frank (alenka.frank@guest.arnes.si) in
Tanja Vičič (tanja.vicic1@guest.arnes.si),
Osnovna šola Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica

MEDNARODNO SODELOVANJE

*Unescov program participacije v izobraževanju
odraslih*

Izzivi v izobraževanju odraslih v Bocvani in v Sloveniji

V prvem tednu v novembru je Andragoški center Slovenije pripravil strokovni obisk delegacije devetih predstavnikov Ministrstva za izobraževanje v Bocvani, Oddelka za neformalno izobraževanje, in Univerze v Bocvani, Oddelka za izobraževanje odraslih. To je bil že drugi projekt, ki smo ga pripravili in izpeljali v sklopu *Unescovega programa participacije*. Projekta sta med seboj povezana, saj je bil obisk nadaljevanje strokovnega sodelovanja med navedenimi ustanovami pri usposabljanju učiteljev glede opismenjevanja odraslih v letu 2005. Projekte participacije, ki so po svoji naravi neprofitni, na področju izobraževanja odraslih spodbuja in sofinancira Unesco, finančna sredstva pa prispeva tudi država, ki je vključena v projekt. Oba slovenska projekta je denarno omogočil Urad slovenske nacionalne komisije za Unesco.

Že ob izpeljavi prvega projekta, ko smo sodelavci ACS usposabljali učitelje odraslih v kulturno, jezikovno, zgodovinsko in gospodarsko povsem novem in neznanem okolju, smo se spraševali, kaj lahko izobraževalci odraslih iz Slovenije ponudimo kolegom iz Bocvane. Med nekajdnevnim bivanjem v Bocvani pa smo prisluhnili njihovim potrebam in izzivom, pred katere jih postavljajo razvojni problemi in želja po blaginji ter kakovostnejšem življenju, kjer je osrednje vprašanje preprečevanje bolezni (predvsem okužb z virusom HIV). Ugotovili smo, da so nekatera vprašanja, ki si jih postavljamo, zelo podobna. Oboji iščemo odgovore na vprašanje, kako lahko izobraževanje odraslih prispeva h gospodarskemu razvoju, zagotavljanju trajnostnega razvoja lokalnih skupnosti, kakovostnejšemu življenju na vseh področjih, večji socialni povezanosti družbe. Prav tako nas zanima, kako narediti izobraževanje privlačno in osmišljeno za vse plasti in starostne kategorije prebivalstva. In navsezadnje, kakšno znanje in kompetence potrebujejo izobraževalci odraslih za nove vloge.

Kolegom iz Bocvane smo pripravili enotedenski izobraževalni program, v katerem smo jim predstavili razvojno in raziskovalno delo v izobraževanju odraslih ter sistem, politiko in prakso izobraževanja odraslih v Sloveniji. Zato so poleg naše ustanove obiskali še številne druge ustanove in izobraževalne organizacije po Sloveniji, s katerimi smo jim želeli ponazoriti sistem in oblike izobraževanja odraslih ter jim omogočiti neposreden stik z izobraževalci odraslih in udeleženci izobraževanja odraslih, kot tudi s predstavniki lokalnih oblasti in izvajalci politike izobraževanja odraslih. Tako so se srečali s predstavniki Ministrstva za šolstvo in šport (MŠŠ), Sektor za

izobraževanje odraslih, in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ). Vodja Sektorja za izobraževanje odraslih, gospod *Elido Bandelj*, in predstavnik MDDSZ, gospod *Andraž Zgonc*, sta jih seznanila z vlogo, pravnimi podlagami in nacionalnimi strateškimi dokumenti ter delom in načrti obeh resorjev na področju izobraževanja odraslih. Predstavili smo jim položaj in razvojne usmeritve dveh javnih zavodov, Andragoškega centra Slovenije in Centra za poklicno izobraževanje – CPI. Namestnica direktorice CPI, gospa *Mirjana Kovač*, jim je spregovorila o razvoju centra, projektih, partnerjih in načrtih za prihodnost. Strokovna sodelavka *Urška Marentič* pa je predstavila sistem nacionalnih poklicnih kvalifikacij in postopek oblikovanja poklicnih standardov. S položajem in delom ter projekti Andragoškega centra Slovenije jih je seznanila v. d. direktorice, *dr. Slavica Černoša*, poseben poudarek pa smo namenili tistim vidikom in projektom, za katere smo že ob obisku v Bocvani ocenili, da so zanimivi za tamkajšnje izobraževalce odraslih.

Naša želja je bila, da bi kolegi iz Bocvane videli, kako nekateri projekti, ki jih je razvil ACS, živijo v lokalnih okoljih, in kakšni so učinki teh projektov v okolju. Zato smo jih popeljali tudi po Sloveniji, najprej v Prekmurje, nato pa še na Tolminsko. V Prekmurju so jih sprejeli na Ljudski univerzi Murska Sobota, kjer so jim direktorica *Vesna Laissani* in njeni strokovni sodelavci predstavili svoje delo, posebej pa so spregovorili o delu *Središča za informiranje in svetovanje* in programa *Projektno učenje za mlajše odrasle – PUM*. Po predstavitvi so si ogledali prostore svetovalnega središča in se srečali s skupino mladih, ki je vključena v *program PUM*. Povabili so celo enega od udeležencev *programa PUM*, da je spregovoril o svoji izobraževalni poti. Poudaril je, da je bila njegova udeležba v programu odločilna pri tem, da je končal srednjo šolo in da nadaljuje izobraževanje na fakulteti. Na vpetost izobraževanja odraslih v razvojne projekte občine in regije pa je uvodoma opozoril direktor občinske uprave Murska Sobota, gospod *Bojan Petrijan*, z besedami, da so ljudje v Prekmurju največje bogastvo. Pot po Prekmurju smo nadaljevali v vasi Pomelaj, v podeželskem razvojnem jedru. Gostiteljica, direktorica *Dragica Horvat*, z domačini ter direktorica zasebnega izobraževalnega podjetja DART, ki je soustanovitelj podeželskega razvojnega jedra, so nas pričakali s polno mizo kulinarčnih dobrot iz Prekmurja. Sledila je celovita predstavitev zamisli podeželske razvojne zadruge, katere namen je obujanje tradicionalnih obrti v tem okolju (pripravljeni sta že dve nacionalni poklicni kvalifikaciji), razvoj, izobraževanje in prodaja izdelkov domače obrti, bodisi rokodelskih (pletenje izdelkov iz ličja, gradnja slamnatih streh) bodisi kulinarčnih specialitet iz lokalnega okolja (pecivo, sušeno sadje, vloženo sadje ali zelenjava). Pa ne le to, gostitelji so za goste iz Bocvane pripravili delavnico pletenja izdelkov iz ličja in delavnico peke tradicionalnega peciva. Inštruktorice so bile ženske iz okoliških vasi, ki so si v izobraževalnem programu v okviru podeželskega razvojnega jedra pridobile kvalifikacije za pletenje in za peko peciva.

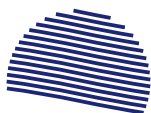
V Tolminu so bili naši gostitelji sodelavci Posoškega razvojnega centra, kjer je udeležence prijazno nagovoril župan *Uroš Bežan*, zatem pa tudi direktor *Roman Medved* in zagnani strokovni sodelavci razvojne agencije ter udeleženci različnih projektov. V svojih predstavitvah so nazorno spregovorili o ključnih razvojnih problemih tega območja in o tem, kako se nanje odziva razvojna agencija s svojimi projekti. Posebej so poudarili tiste izobraževalne projekte, ki so udeležence spodbudili h konkretnim dejavnostim in jim omogočili preživetje ali dodatni zaslužek. Obenem so te dejavnosti povezane z naravnimi danostmi ali tradicijo tega območja. Med temi so posebej opozorili na študijske krožke, ki so kot osrednje teme svojega delovanja izbrali preučevanje bogastva kamnin tega območja, predelovanje sirotke kot ne dovolj uporabljenega proizvoda v sirarstvu, ekološkega pridelovanja hrane in amaterskega slikarstva.

Udeleženci iz Bocvane pa so imeli priložnost spoznati še poklicne programe Biotehniškega izobraževalnega centra v Ljubljani, kjer so jih direktor *Tomaž Geršak* in sodelavci navdušili s predstavitvijo programov za peko kruha in peciva. V zanimivi predstavitvi gospe *Evite Leskošek* so se poučili o preventivnih ukrepih in izobraževalni dejavnosti Inštituta za varovanja zdravja v Ljubljani na področju preprečevanja, zdravljenja in življenja z aidsom. In navsezadnje, ob obisku na Čebelarski zvezi Slovenije v Lukovici, je njen sekretar, gospod *Anton Tomec*, spregovoril o tradiciji pridelovanja medu in čebeljih izdelkov v Sloveniji ter o izobraževanju za pridobitev potrebnega znanja za poklic čebelarja.

Ob koncu obiska so udeleženci iz Bocvane izrazili navdušenje nad sprejemom in gostoljubnostjo v Sloveniji. Brez izjeme so menili, da je bil celoten obisk za njihove razvojne potrebe zelo relevanten, porodile so se jim številne zamisli o novih projektih in tudi o možnostih za nadaljnje sodelovanje med obema državama. Nekateri njihovi predlogi presegaajo področje izobraževanja, kot na primer sodelovanje pri načrtnem razvoju čebelarstva, vpeljevanju pletenja uporabnih izdelkov iz ličja, vpeljevanju predelovanja mleka in mlečnih izdelkov, pri nadaljnjem razvoju turistične ponudbe s kulinarično ponudbo lokalnih dobrot (npr. kmečkega turizma), razvoju standardov v peki kruha in peciva. Glede izobraževanja so izrazili željo po sodelovanju med Univerzo v Bocvani in Univerzo v Ljubljani, Oddelkom za andragogiko na Filozofski fakulteti ter Andragoškim centrom Slovenije na področju razvoja andragoških kadrov, razvoja svetovalne dejavnosti za odrasle, promociji izobraževanja odraslih, spodbujanju projektov za vključevanje mladih, ki izstopijo iz šole. Prav tako bi želeli za skupine odraslih organizirati izobraževanje na različnih poklicnih področjih, na področjih različnih obrti v Sloveniji. Skupaj smo ugotovili, da je potrebno v obeh državah poiskati denarne vire, ki bi omogočili nadaljnje sodelovanje na področju izobraževanja, pa tudi za začetek sodelovanja na drugih področjih, kot so gospodarstvo, obrt, kultura, kmetijstvo in drugo. Razšli smo se s pozitivnimi občutki in optimizmom, da smo se drug od drugega veliko naučili, da

smo vzpostavili precejšnje medsebojno zaupanje in spoštovanje in s tem postavili temelje dolgoročnega sodelovanja med obema državama.

Mag. Estera Možina (ester.mozina@acs.si), ACS

Uporabna matematika za odrasle **Predstavitev projekta, ki smo ga končali v novembru**

Od decembra 2004 do novembra 2007 so izobraževalne organizacije iz Danske, Madžarske, Litve, Nizozemske, Norveške, Slovenije in Španije sodelovale v projektu *Uporabna matematika za odrasle (Mathematic in Action - MiA)*. Razvojni projekt je koordinirala dr. Lena Lindeskov, strokovnjakinja za metodiko učenja matematike s Pedagoške fakultete iz Kopenhagna, pri projektu je sodelovala tudi dr. Mieke Groenestijn, raziskovalka in izobraževalka učiteljev s Pedagoškega inštituta v Utrechtu na Nizozemskem. *Projekt MiA* je denarno omogočil Grundtvig v programu *Socrates*, ki ga izvaja Evropska komisija.

Splošni **cilj projekta** je dvigniti kakovost in učinkovitost učenja in poučevanja matematike v izobraževanju odraslih v državah Evropske unije ter podpreti udeležbo in uspešnost odraslih udeležencev. Pospешevanje razvoja pismenosti in matematične pismenosti za odrasle v evropskih državah zahtevajo ekonomski in tehnološki razvojni premiki. Pismenost in matematična pismenost sta neločljivo povezani. **Ciljne skupine** so učitelji v programih za izobraževanje odraslih in trenerji v programih za usposabljanje učiteljev.

Namen projekta je bil učiteljem in odraslim učencem zagotoviti modele ter primere delovanja v različnih situacijah v resničnem življenju, v katerih se lahko dodatno razvije kompetence, ki vključujejo matematiko, na primer na delovnem mestu, doma in v družbenem življenju, ter s privlačnejšim in uporabnejšim učenjem povečati motiviranost odraslih udeležencev. Vsaka sodelujoča država je v projektu vključila po dva učitelja matematike pri odraslih, ki so bili dejavni udeleženci mednarodnih srečanj v sklopu projekta in so sodelovali pri preskušanju modelov v praksi. Iz Slovenije sta pri projektu sodelovali mag. Andreja Jelen Mernik in Saša Silovšek, učiteljici matematike v Šolskem centru Celje, Srednji šoli za storitvene dejavnosti in logistiko. Obe sodelavki v projektu sta dejavni v različnih programih izobraževanja odraslih in

¹Spletna stran projekta: <http://www.statvoks.no/mia/>.

v programih za usposabljanje učiteljev. Med drugim sta pripravili in izpeljali pilotno delavnico za slovenske učitelje, ki jo opisujemo v nadaljevanju.

Rezultat projekta je priročnik za učitelje z naslovom *Uporabna matematika za odrasle* in je preveden tudi v slovenski jezik. Priročnik, ki ga bomo podrobneje predstavili v naslednji številki *Novičk*, prinaša primere dobrih praks in teoretičnih misli o uporabi ter učenju matematike v resničnem življenju.

Pilotna delavnica z učitelji v Sloveniji

Pilotna delavnica, ki je nastala v sklopu projekta, je bila izpeljana v skupini učiteljic iz zasebnega izobraževalnega podjetja Invel iz Velenja, usposobljenih za izvajanje različnih programov za razvoj pismenosti (programov *Usposabljanje za življenjsko uspešnost - UŽU*). Vse imajo izkušnje s poučevanjem odraslih v neformalnem ali v formalnem izobraževanju odraslih. Pilotna delavnica je bila udeleženkam predstavljena kot inovativna delavnica, ki je bila pripravljena s ciljem razviti spretnosti in kompetence učiteljev za učinkovito in kakovostno poučevanje matematike v programih za odrasle. Udeleženske so bile motivirane ob prihodu na delavnico, poleg tega so imele tudi visoka merila in pričakovanja glede spoznavanja dobrih praks v poučevanju odraslih v drugih državah ter glede spoznavanja novih učnih metod in pristopov k poučevanju. Voditeljici delavnice sta bili učiteljici, ki sta kot predstavnici Slovenije od začetka sodelovali v projektu.

Cilj pilotne delavnice z učitelji je bil predvsem ta, da se med potekom le-te ustvari priložnosti, v katerih učitelji lahko preskusijo in opazujejo svoje lastne procese učenja zato, da bi lahko pozneje prepoznavali individualne učne prakse pri odraslih udeležencih. Izhodišče za pripravo delavnice je bila želja, da se učiteljem omogoči preizkusiti podobne učinkovite učne situacije, kakršne naj bi ustvarjali v programih z odraslimi udeleženci. Zato sta voditeljici v delavnici poskušali ustvariti simulacijo vsakodnevnih življenjskih izkušenj.

Zanimivo je, da so udeleženske delavnice pri svojem reševanju danega problema identificirale 5 zaporednih korakov. Izpustile so 6. korak: premislek/refleksija o procesu reševanja, kaj se je udeleženec naučil? V pogovoru z njimi se je izkazalo, da se učni proces najpogosteje konča pri 5. koraku, ko se ugotovi, kakšen rezultat imajo odrasli udeleženci. V primerih, ko imajo udeleženci pravilne rezultate, se zadnji korak nikoli ne izpelje. Učiteljice so prav tako povedale, da te korake lahko prepoznajo pri svojem delu, ko poučujejo odrasle. Problem je, da se jih najpogosteje ne zavedajo. Korake uporabljajo intuitivno, kot logične korake pri reševanju problemov. Pomembno je, da so spoznale, da so to lahko tudi koraki, ki jih njihovi udeleženci uporabljajo pri reševanju problemov v resničnem življenju.

Najpomembnejša spoznanja, ki so jih slovenski učitelji dobili v projektu in delavnici?

Učitelji v programih za razvoj pismenosti v Sloveniji so usposobljeni za poučevanje v t. i. učnih projektih, v katerih je enota učenja 'kompleksna vsakodnevna situacija', s katero se odrasli srečujejo v resničnem življenju. Odrasli morajo, če želijo v takih situacijah ustrezno ravnati in jih reševati, uporabiti različna znanja in spretnosti. Učitelji so usposobljeni, da poučujejo več področij hkrati znotraj ene učne enote ali učnega projekta (sporazumevalne zmožnosti, IKT, računanje, učne strategije itn.). To so področja, ki jih v formalnejših učnih okoljih poučujejo znotraj posameznih disciplin, ločeno drug od drugega. Učitelji v programih razvoj pismenosti so izkušeni in razmišljujoči izobraževalci odraslih, ki so kritični in selektivni do novih pristopov in prijemov v izobraževanju odraslih. Vendarle lahko trdimo, da smo vsi skupaj osvojili nekaj pomembnih spoznanj:

- metodologija reševanja problemov ali pristop 6 korakov je bila sprejeta kot sistematično in logično orodje, ki ga učitelj lahko zavestno uporablja pri načrtovanju in izvajanju učnega procesa;
- zelo pomembno je, da učitelj prepozna strategije reševanja problemov, ki jih v življenju uporabljajo odrasli udeleženci;
- te strategije pogosto odstopajo od šolskih in akademskih praks reševanja matematičnih problemov. Ko oba udeležena v učnem procesu, učitelj in učenec, te prakse in strategije prepoznata in jih ozavestita, pridobita zaodrasle ga pomembno potrditev in spodbudo, da je to, kar že ve, pomembno. Učitelj pa dobi priložnost, da udeležencu te individualne prakse pomaga posplošiti, da jih lahko uporabi tudi v novih okoliščinah.

Slovenski učitelji so prav to označili kot eno najpomembnejših spoznanj v času projekta. Odrasli z nižjimi stopnjami izobrazbe in ravnmi temeljnih spretnosti so velikokrat označeni kot nepismeni. S tem se podcenjuje vse njihove potencialne in razvojne možnosti ter druga pomembna znanja in kompetence, ki jih imajo. Ko odrasli dobijo vpogled in ozavestijo svoje načine učenja ter reševanja problemov v vsakodnevnih situacijah, ki jim omogočajo preživetje in opravljanje najrazličnejših vlog, potem postane ta učni potencial, ki je lasten vsakemu človeškemu bitju, viden in pomemben. Odrasli dobijo potrditev in spodbudo za nadaljnje učenje.

Za slovenske učitelje je prav tako pomembno, da se je voditelj delavnice sposoben vesti in ravnati tako, kot pričakuje, da bodo ravnali učitelji med usposabljanjem. Izhajati mora iz lastne prakse in ponuditi primere, ki so preverjeni in učinkoviti ter seveda podprti s teoretičnimi spoznanji. Ko je voditelj delavnice sposoben ustvariti okoliščine, v katerih lahko učitelji preizkusijo nekatere prijeme in metode, ali si pripravijo konkretna učna gradiva, potem je precej možnosti, da bodo učitelji spre-

²Glej spletno stran <http://programoteka.acs.si/PDF/PUM.pdf>.

jeli novosti. Med pilotno delavnico je voditeljicama uspelo ustvariti takšno situacijo, udeleženke so namreč uporabljene učne metode označile kot »odlične« ter obenem poudarile »relevantnost predstavljene tematike in uporabnost v njihovih praksah«. Seveda bi bilo po končani delavnici potrebno preveriti, v kakšnem obsegu udeleženke nova spoznanja in prijeme uporabljajo v svoji praksi.

In navsezadnje, slovenski učitelji, ki so sodelovali v projektu, so doželi, da se dobre prakse in učinkovite metode učenja ne morejo preprosto prenašati iz enega okolja v drugega. Imeli so priložnost premisliti o svojih praksah poučevanja in učenja v izobraževanju odraslih. Podobno velja tudi za mikroraven: na ravni odnosa učitelj – udeleženec, učitelj znanja ne more prenašati na udeleženca. Novo učenje v procesu izobraževanja odraslih se prežema s poprejšnjim znanjem in izkušnjami, ki so jih odrasli udeleženci dobili po najrazličnejših poteh. Učitelj v izobraževanju odraslih je hkrati mentor in spodbujevalec učenja, obenem pa je tudi sam učenec.

Mag. Estera Možina (ester.mozina@acs.si), ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Izzivi andragoškega svetovalnega dela z ranljivimi ciljnimi skupinami odraslih

Svetovanci/svetovanke svetovalnih središč in razmislek o kakovosti

Leto 2007 je pod vodstvom Andragoškega centra Slovenije pripeljalo tudi do intenzivne priprave *modela presojanja in razvijanja kakovosti v svetovalnih središčih*. Svetovalci/ke svetovalnih središč za izobraževanje odraslih smo projektu kakovosti namenili veliko pozornosti na delovnih sestankih in drugih izobraževanjih, ki jih je organiziral ACS s finančno podporo Ministrstva za šolstvo in šport ter Evropskega socialnega sklada.

Svetovalna središča že od ustanovitve dalje evalviramo in samevalviramo opravljeno delo in s tem sproti ugotavljamo, katere so najpomembnejše ciljne skupine odraslih, ki v posameznih lokalnih okoljih iščejo svetovalno podporo v svetovalnih središčih. Še natančnejši vpogled v opis ciljnih skupin nam je ob začetku šolskega leta 2003/2004 prinesla računalniška aplikacija za spremljanje dela svetovalnih središč in čedalje skrbnejše zbiranje osebnih podatkov svetovancev/svetovank, ki je skladno z Zakonom o varstvu osebnih podatkov. Ob pripravi posebnega modela kakovosti za svetovalna središča pa se ob kazalniku »*rezultati*« nismo mogli več izogniti *redefiniranju* ciljnih skupin, ki jim moramo zagotavljati posebno pozornost. Poenostavljen odgovor na to vprašanje bi bil, da so seveda to tiste skupine odraslih, ki imajo težji dostop do izobraževanja in učenja ali potrebujejo več podpore in pomoči za izobraževanje in učenje. Ob tem pa si bo moralo vsako središče samo odgovoriti na temeljno vprašanje, katere ciljne skupine odraslih v lokalnem okolju so tiste, ki najbolj potrebujejo tovrstno svetovalno pomoč.

Raznolikost in obseg ranljivih ciljnih skupin

Ob skupnem postavljanju meril in kazalnikov kakovosti v svetovalnih središčih se je vnela zanimiva debata o tem, kolikšen naj bo delež ranjivejših strank, med katere uvrščamo imigrante, begunce, Rome, odrasle s posebnimi potrebami, pa tudi manj izobražene starejše zaposlene, mlajše odrasle brez poklicne izobrazbe itd. Do tega trenutka smo namreč z *načelom dostopnosti* kot enim izmed šestih temeljnih načel delovanja promovirali izvajanje informativno-svetovalne dejavnosti za vse odrasle, torej ne glede na starost, spol, izobrazbo, zaposlitveni status itd. S postavitvijo normativa za delo z ranjivejšimi pa smo pred zahtevnejšo nalogo, kako slednje pritegniti in motivirati, jim pomagati pri odločitvah za izobraževanje ali učenje in posledično temu dejavnejšo vpetost v družbo.

Andragoški zavod Maribor - Ljudska univerza se je v okviru projektov *Svetovalno središče Maribor*, *Osnovna šola za odrasle*, *Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM*, dveh različnih programov *Usposabljanja za življenjsko uspešnost (Beremo in pišemo skupaj ter Moj korak)* in tudi mednarodnih projektov že srečal z izobraževanjem in svetovanjem ranljivejšim v najširšem pomenu besede. Pri tem smo navezali dragocene stike s centrom za socialno delo, zavodom za zaposlovanje, mladinskim domom, društvom gluhih, zaporom, različnimi združenji za duševno zdravje, dvema romskima društvoma, inštitutom za rehabilitacijo in tudi z osnovnimi šolami, ki izobražujejo otroke priseljeniških družin, tujcev, Romov ipd. V okviru bogatega mednarodnega sodelovanja smo navezali stike z uglednimi organizacijami, ki se prav tako ukvarjajo s posameznimi ranljivimi ciljnimi skupinami. Z marburškim Uradom za integracijo, dunajskim združenjem turških staršev VTEÖ in angleško multikulturno fundacijo EMF smo sodelovali v projektu *VIP-School*, v katerem smo pomagali priseljeniškim družinam z majhnimi otroki pri integraciji v lokalno okolje. Z Atempom iz Gradca že nekaj let sodelujemo v projektih, ki omogočajo lažje zaposlovanje ljudem s posebnimi potrebami.

V model presojanja in razvijanja kakovosti v svetovalnih središčih smo zapisali, da bi moralo vsako svetovalno središče v svojo obravnavo zajeti vsaj 20 % ranljivejših strank. Pred postavitvijo navedenega kazalnika je vsako svetovalno središče opravilo deskriptivno analizo zadnjih treh šolskih let, ki je izhajala iz opisov svetovalnih storitev v računalniško aplikacijo za spremljanje dela. Podatki za mariborsko svetovalno središče so pokazali, da se je delež ranljivejših iz leta v leto zviševal od približno 15 % pa vse do 19 %. Načrtnejše delo z ranljivejšimi in ciljna promocija bosta ta delež pomembno zvišala, saj se bomo v prihodnosti srečevali s skupinami, ki se jih dejavnost svetovalnih središč doslej ni dotaknila (npr. odvisniki od nedovoljenih drog; osebe s težavami v duševnem zdravju; osebe v postpenalni obravnavi; osebe, prikrajšane zaradi slabe pismenosti, ipd.).

Kako naprejš?

Razvoj svetovalnih središč v Sloveniji in karierni razvoj svetovalk/-cev kot ključnih nosilcev andragoškega svetovalnega dela bo v prihodnosti prinesel razlike v specialnih usposobljenostih in specifičnih znanjih, potrebnih za delo s posameznimi (pod)skupinami ranljivejših ciljnih skupin. Ob tem se ponovno postavljata v ospredje nujnost in pomen poglobljenega partnerskega sodelovanja, saj svetovalno delo z ranljivejšimi še bolj zadeva ob urejanje statusnih vprašanj posameznika, iskanje finančnih virov za izobraževanje in učenje ter oblikovanje konkretne pomoči za celovitejšo rešitev »problema« stranke.

Alenka Sagadin Mlinarič (alenka.sagadin.mlinaric@azm-lu.si),
Andragoški zavod Maribor - Ljudska univerza

PRIPRAVLJAMO

Vabilo na delavnico

Kako postanem kritični medijski uporabnik, 24. januar 2008

Vsem, ki se že dolgo zavedate pomembnosti vzgoje za aktivno državljanstvo in ki jo z izvajanjem različnih izobraževalnih oblik in programov tudi spodbujate v svoji organizaciji in okolju, se oglašamo s povabilom na enodnevno delavnico **Kako naj postanem kritični medijski uporabnik**. Delavnica bo v **četrtek, 24. januarja 2008**, med 9. in 16. uro, v prostorih Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a v Ljubljani.

Gre za program usposabljanja za izobraževalce medijske vzgoje, namenjen pa je vsem, ki bodisi že izvajate ali pa želite začeti z izvajanjem programov medijskega opismenjevanja, ki pomeni pomemben del izobraževanja za aktivno državljanstvo.

Program je zasnovan v obliki učne delavnice, na kateri boste spoznavali vsebine in preizkušali naloge in vaje, kako opismenjevati za delovanje v medijsko zasičeni družbi, ki jih boste pozneje lahko izvajali s svojimi udeleženci. V uvodu vam bomo podali nekaj izhodišč, kako izbirati izobraževalne teme, kako podajati medijske vsebine in kako izobraževanje prilagoditi različnim ciljnim skupinam, v nadaljevanju pa se bomo dotaknili **ključnih področij** medijskega opismenjevanja, in sicer:

- medijska/novinarska konstrukcija realnosti,
- posebnosti televizijske realnosti,
- vpliv medijev (oglasil, nasilje, identiteta),
- kakovostna informacija in vpliv medijev na proces odločanja v demokraciji,
- aktivna udeležba v medijih.

Delavnico bodo **vodile** zunanje sodelavke Andragoškega centra Slovenije: *dr. Karmen Erjavec* (Fakulteta za družbene vede), *Milica Prešeren*, univ. dipl. novinarka, in *Melanija Končina Boltin* (GV Planet, d. o. o.).

Program sodi med posodobitvene programe in ga delno sofinancira Ministrstvo za šolstvo in šport, zato je **kotizacija** na udeleženca samo 22 EUR (DDV je vštet).

V skladu s Pravilnikom o nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju je ovrednoten z 0,5 točke. Dobili boste potrdilo Ministrstva za šolstvo in šport.

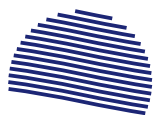
Izpolnjeno prijavnico, ki je objavljena na spletni strani Andragoškega centra Slovenije (<http://izobrazevanje.acs.si/prijavnica/>), **pošljite najpozneje** do ponedeljka, **14. januarja 2008**, na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134 a, 1000 Ljubljana, ali po faksu: 01 5842 550.

Število udeležencev je omejeno na 18. V primeru večjega števila bomo upoštevali vrstni red prijav.

Podrobnejše informacije so vam na voljo pri Zdenki Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571).

Vljudno vabljeni!

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Prvi generični model kompetenc inšpektorja iger na igralnih avtomatih v Sloveniji

Vabilo na petkovo srečanje, 25. januar 2008

Prvo petkovo izobraževalno srečanje v novem letu bo namenjeno predstavitvi magistrske naloge *Nevenke Volk Rožič* z naslovom *Prvi generični model kompetenc inšpektorja iger na igralnih avtomatih v Sloveniji*, ki bo v **petek, 25. januarja 2008**, ob 9. uri v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a.

V današnjem času so organizacije pod naraščajočim pritiskom stalnih sprememb iz širšega okolja, na katere se morajo hitro odzivati s procesnimi in strukturnimi spremembami. V takih razmerah postajajo pomembnejše nove strategije, teorije in zmožnosti organizacij. Modeli kompetenc so lahko učinkovito orodje v rokah menedžerjev, s katerimi zaposlenim sporočajo, kaj od njih pričakujejo in za kaj bodo nagrajeni. Uporaba kompetenc ni omejena zgolj na tržno usmerjene organizacije, ampak sega tudi v sfero izobraževanja in usposabljanja, kjer izrivajo koncept deklarativnega znanja ter posegajo tudi na druga področja družbenega življenja.

Osrednja tema obravnave v nalogi so modeli kompetenc v organizaciji - od sprejema strateške odločitve za njegovo vpeljavo, do aplikacije v prakso. Z izbranimi vsebinami smo želeli spodbuditi prenos teoretičnih spoznanj s področja kompetenčnega modeliranja v prakso ter posredovati nekaj napotkov menedžerjem in strokovnjakom za upravljanje človeških virov, ki razmišljajo o uvedbi kompetenc.

Vsebina empiričnega dela zajema izdelavo prvega preverjenega generičnega modela kompetenc za tipično delovno področje v igralniški dejavnosti v Sloveniji – za inšpektorja iger na igralnih avtomatih. Kot je znano, generični modeli ponujajo nabor ključnih kompetenc, ki jih morajo imeti posamezniki glede na vlogo, poklic, poklicno skupino v organizaciji, skupini organizacij ali družbi, da lahko uspešno opravljajo svoje delo. Običajno te modele oblikujejo svetovalna podjetja v eni ali več organizacijah in jih je mogoče tako rekoč kupiti s police (Off the Shelf). Imajo lahko zelo različne značilnosti: nekateri generični modeli za posamezni poklic ali skupino poklicev vsebujejo samo ime kompetenc, drugi pa tudi definicije in pripadajoče indikatorje vedenja. Ker generični modeli kompetenc niso razviti za točno določeno vlogo v neki organizaciji, jih je pred uporabo potrebno prilagoditi.

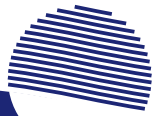
V praktičnem delu je predstavljena izvirna metodologija za oblikovanje generičnih modelov kompetenc za določene vrste dela oz. poklice, za katero je značilno, da v začetni fazi pričakovane kompetence definira na podlagi *metode 360°*. Vključuje izvajalce dela; njihove neposredne vodje; druge sodelavce, ki opravljajo povsem drugo vrsto dela v okviru enake storitve; poznavalce dela in uporabnike storitev.

Izdelani generični model kompetenc inšpektorjev iger na igralnih avtomatih vsebuje nabor razlikovalnih kompetenc, po katerih se razlikujejo nadpovprečni in povprečni izvajalci, ter nabor kompetenc, ki jih morajo izkazovati vsi posamezniki pri tem delu. Vse kompetence so poimenovane in zapisane z ustrežno definicijo, kar pomembno prispeva k njihovemu boljšemu razumevanju. Konkretni model je uporaben za podjetja, ki izvajajo posebne igre na srečo v Sloveniji, za sistematično opredelitev njihovih pričakovanj do dela inšpektorjev iger na igralnih avtomatih (vrsta potrebnega znanja, osebnih značilnosti, veščin, vedenja, ki neposredno vpliva na uspešno izvedbo dela ipd.); kot orodje za selekcijo kandidatov, s pomočjo katerega bodo lahko izbirali nove sodelavce po preverjenih kriterijih, ki narekujejo uspešno izvedbo dela, in ne na podlagi subjektivne ocene selektorja. Ugotovitve raziskave nadalje predstavljajo tudi dobro podlago za potrebo po opredelitvi tega poklica v Standardni klasifikaciji poklicev. Iz ugotovitev iz empiričnega dela izhaja tudi pobuda za oblikovanje nacionalnega poklicnega standarda za to vrsto dela pa tudi za morebitne nadaljnje razprave o možnostih uporabe generičnih modelov kompetenc na področju nacionalnih poklicnih standardov.

Pridružite se nam torej **25. januarja 2008**, ob 9. uri, v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a, v Ljubljani. Srečanje bo trajalo dobro uro, vodila ga bo *mag. Nevenka Volk Rožič*.

Prosimo vas, da udeležbo potrdite vsaj en dan pred srečanjem Zdenki Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571, lahko tudi po faksu: 01 5842 550).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure, ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

IVANČIČ, Angela

Dejavniki dostopa do različnih zaposlitvenih statusov - analiza podatkov Anketete o delovni sili za leta 2000, 2002, 2004, 2006 : drugo fazno poročilo / vodja projekta Angela Ivančič ; člani projektne skupine: Miroljub Ignjatovič, Vida Mohorčič Špolar, Martina Trbanc. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007. - 42 f., (13) f. pril. : preglednice ; 30 cm. - (Ciljni raziskovalni program Konkurenčnost Slovenije 2006-2013. raziskovalni projekt Zaposlovanje mladih v luči institucionalne ureditve trga delovne sile in organizacije izobraževalnega sistema ; šifra projekta V5-0290)

IZHODIŠČA za razvoj kakovosti v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih / Tanja Vilič Klenovšek ... (et al.). - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007 ((Ljubljana) : Pleško). - 85 str. ; 30 cm

JAVRH, Petra

Dobitniki priznanj ACS za izjemne dosežke pri učenju odraslih v letu 2007 (Videoposnetek) / scenarij, režija: Petra Javrh, Slavica Borka Kucler ; kamera Dalibor Tošič ; montaža Luka Verbec ; avtorska glasba in obdelava zvoka Matej Pečaver. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007 ((S.l.) : Inštitut in akademija za multimedije). - 1 video DVD (48 min) : barve, zvok

JAVRH, Petra

Z igro do pismenosti. Oddaja 2, Povej mi zgodbo (Dva medija) : didaktični komplet za izobraževalce in starše s praktičnimi napotki / avtorica oddaje Petra Javrh. - Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 2006. - 1 garnitura ; 19 x 14 x 2 cm. 1 video DVD (37 min), 1 zgibanka

JAVRH, Petra

Z igro do pismenosti. Oddaja 3, Naš malček šteje (Dva medija) : didaktični komplet za izobraževalce in starše s praktičnimi napotki / avtorica oddaje Petra Javrh. - Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 2006. - 1 garnitura ; 19 x 14 x 2 cm. 1 video DVD (38 min), 1 zgibanka

JAVRH, Petra

Z igro do pismenosti. Oddaja 4, Moje prve črke (Dva medija) : didaktični komplet za izobraževalce in starše s praktičnimi napotki / avtorica oddaje Petra Javrh. - Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 2006. - 1 garnitura ; 19 x 14 x 2 cm. 1 video DVD (43 min), 1 zgibanka

KLEMENČIČ, Sonja, 1952-

Fokusne skupine kot metoda presojanja in razvijanja kakovosti izobraževanja / Sonja Klemenčič, Valentina Hlebec. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007. - 68 str. : ilustr. ; 30 cm

MCCAFFERY, Juliet

Developing adult literacy : approaches to planning, implementing, and delivering literacy initiatives / Juliet McCaffery, Juliet Merrifield, and Juliet Millican. - Oxford : Oxfam GB, 2007. - xii, 289 str. : ilustr. ; 25 cm

MEASURING literacy : performance levels for adults / Committee on Performance Levels for Adult Literacy ; Robert M. Hauser ... (et al.), editors ; Board on Testing and Assessment, Center for Education, Division of Behavioral and Social Sciences and Education, National Research Council of the National Academies. - Washington : National Academies Press, cop. 2005. - xvi, 335 str. : ilustr. ; 23 cm

MENEDŽMENT znanja. Del 3, Uspešna uporaba znanja - danes in v prihodnosti / (avtorji originalnega besedila Manfred Bornemann ... (et al.) ; recenzenta: Branko Katalinič, Ivica Veža. - Maribor : Fakulteta za strojništvo, 2005 ((Maribor) : Bezjak tisk). - 79 str. : graf. prikazi ; 24 cm

METACOGNITION in literacy learning : theory, assessment, instruction, and professional development / edited by Susan E. Israel ... (et al.). - Mahwah (USA) : Lawrence Erlbaum, 2005. - xxi, 440 str. : ilustr. ; 24 cm

MOŽINA, Tanja, 1969-

Merjenje zadovoljstva udeležencev v izobraževanju odraslih / Tanja Možina. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007 ((Ljubljana) : Pleško). - 81 str. : ilustr. ; 30 cm

MOŽINA, Tanja, 1969-

Metoda z gledovanja pri presojanju in razvijanju kakovosti izobraževanja / Tanja Možina, Milena Zorič, Sonja Klemenčič. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007 ((Ljubljana) : Pleško). - 66 str. : ilustr. ; 30 cm

MULTIDISCIPLINARY perspectives on literacy research / edited by Richard Beach ... (et al.). - 2nd ed. - Cresskill (USA) : Hampton Press, cop. 2005. - xi, 506 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Language & social processes)

PANGERC Pahernik, Zvonka

12 let TVU : utrinki s prehojene poti / (napisala, zbrala in uredila Zvonka Pangerc Pahernik ; fotografije Jaka Koren ... et al.). - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007 (Ljubljana) : Pleško). - 67 str. : ilustr. ; 30 cm

PRINCIPLED practices for adolescent literacy : a framework for instruction and policy / Elizabeth G. Sturtevant ... [et al.] ; with Patricia L. Anders ... [et al.]. - Mahwah (USA) : L. Erlbaum, 2006. - xix, 193 str. : ilustr. ; 24 cm

QUIGLEY, Benjamin Allan

Building professional pride in literacy : a dialogical guide to professional development for practitioners of adult literacy and basic education / B. Allan Quigley. - Original ed. - Malabar : Krieger, 2006. - xviii, 223 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Professional practices in adult education and lifelong learning series)

REBOLJ, Vanda

E-izobraževanje skozi očala ekonomije, pedagogike in didaktike : zbornik gradiv / Vanda Rebolj. - Kamnik : (V. Rebolj), 2006. - 146 str. : ilustr. ; 30 cm

REVIEW of adult learning and literacy. Vol. 5 : connecting research, policy, and practice / edited by John Comings, Barbara Garner, Cristine Smith. - Mahwah (USA) ; London : Lawrence Erlbaum, 2005. - xii, 242 str. ; 23 cm : ilustr.

REVIEW of adult learning and literacy. Vol. 6 : connecting research, policy, and practice / edited by John Comings, Barbara Garner, Cristine Smith. - Mahwah (USA) ; London : Lawrence Erlbaum, 2006. - xvii, 299 str. : ilustr. ; 23 cm

REVIEW of adult learning and literacy. Vol. 7 : connecting research, policy, and practice / edited by John Comings, Barbara Garner, Cristine Smith. - Mahwah : Lawrence Erlbaum Associates, 2007. - xv, 363 str. ; 22 cm. - (Review of adult learning and literacy ; vol. 7)

RICE, Linda J.

What was it like? : teaching history and culture through young adult literature / Linda J. Rice ; foreword by Alleen Pace Nilsen. - New York : Teachers College Press, Columbia University, cop. 2006. - xiv, 202 str. : ilustr. ; 23 cm. - (Language and literacy series)

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

<http://www.acs.si/index.cgi?m=51&id=86>

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

15. - 21. 10. 2007

2007

12LET
1996 - 2007

<http://tvu.acs.si>

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2007/2008

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

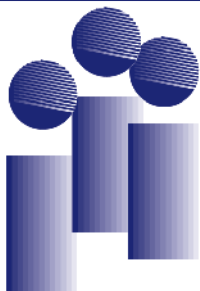
- Na spletni strani: www2.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2007/2008

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

na spletni strani www.acs.si

- * za tiste, ki se želite izobraževati
- * in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education